

See-Think-Wonder: **Welk Beeld Weg?**

De werkvorm **Welk beeld weg?** is een speelse manier om met Kunst Analyse om te gaan. De basisvaardigheid die hierbij geleerd wordt is classificeren. Deze werkvorm kan verbonden worden aan de Visible Thinking routine **See-Think-Wonder (Zien-nadenken-verwonderen)**.

Ontwikkeld door

M.T.A. van de Kamp/ W.P.M. Cuijpers, Interfacultaire lerarenopleiding, ILO-UvA

Onderwerp

Kunst algemeen, kunstgeschiedenis maar ook geschikt voor CKV.

Tijdsduur

Ca. 15 tot 25 minuten

Doelstellingen

- Leerlingen kunnen het vocabulaire en de begrippen voor Kunst Analyse (Vorm, verhaal, functie, context en betekenis) toepassen op voorbeelden.
- Leerlingen kunnen overeenkomsten en verschillen zien en benoemen tussen voorbeelden
- Leerlingen kunnen hun antwoord te onderbouwen (leren formuleren)
- Leerlingen kunnen kernconcepten uit de kunst in verband gebracht worden met elkaar (modernisme - postmodernisme etc).
- Dit specifieke voorbeeld: Leerlingen kunnen reclame/propaganda analyseren en vergelijken en categoriseren op verschillende vormgevingaspecten, functies, contexten en betekenissen.

Leeractiviteiten

- See-Think-Wonder is erop gericht beelden aandachtig te bekijken, beschrijven en analyseren.
- Analyseren (integreren)
- Categoriseren (integreren)
- Relateren (integreren)
- Bewust kiezen (wendbaar toepassen)

Onderbouwing

De werkvorm (Odd One Out) is afkomstig van Thinking Through Geography van David Leat. Maar het sluit eveneens aan op de concepten van Visible Teaching (Ritchart, Church & Morrison), Teaching for Understanding (Wiske/Perkins) en van onderzoekend kijken en 'The Junior Version' (Perkins). See-Think-Wonder is een van de Visible Thinking routines.

Beginsituatie

Klas 4, 5 havo, klas 4,5,6 vwo zowel bij kunst algemeen, kunstgeschiedenis als ckv inzetbaar. Leerlingen kunnen op elk gewenst niveau hiermee leren werken, wel is het zo dat leerlingen die meer kennis van kunsthistorische en cultuurhistorische contexten hebben, tot een complexer

niveau kunnen analyseren. Het kan zowel bij aanvang van een lessenreeks als aan het einde (als diagnostische toets) ingezet worden.

Vorbereiden

De docent heeft een powerpointpresentatie met afbeeldingen en beamer nodig. Maar het kan ook met afbeeldingen geprint op papier. Leerlingen hebben geen specifieke voorbereiding nodig, maar kunnen wel met behulp van het ILO-UvA model voor Kunst Analyse en de bijbehorende begrippenlijst werken. De Visible Thinking routines zijn te vinden op:

http://www.pz.harvard.edu/vt/visibleThinking_html_files/03_ThinkingRoutines/03b_Introduction.html

Instrueren

- **Wat:** De docent legt uit dat het bij Welk Beeld Weg? erom gaat dat iedere leerling heel aandachtig kijkt welk beeld er volgens hem of haar niet thuishoort in het rijtje en waarom dat zo is. En de leerling moet daarover zelf goed nadenken en argumenten kunnen geven ter onderbouwing. Dit bekijken en bespreken vindt plaats aan de hand van See-Think-Wonder.
- **Hoe:** De docent laat drie afbeeldingen zien, vraag leerlingen aandachtig te kijken (= See) en voor zichzelf even na te denken (= Think) over welk beeld zij weg zouden laten. Vervolgens krijgen leerlingen om de beurt de gelegenheid om aan te geven welk beeld zij weg zouden laten. De docent geeft de leerlingen voldoende tijd om te reageren op elkaar en zich te verwonderen over datgene wat zij allemaal zien. Zij mogen ook vragen stellen (waarover verwonderen zij zich? = Wonder) In een volgende stap moeten zij dit goed onderbouwen en formuleren aan de hand van de begrippen voor Kunst Analyse. Deze aanpak past bij de Layers routine (Visible Thinking)
- **Waarom:** Leerlingen moeten even weten hoe het werkt, zodat zij vervolgens helemaal zelfstandig en individueel kunnen beginnen. Door de uitwisseling met anderen en de verplichting om het goed met behulp van begrippen te formuleren, leren leerlingen goed verwoorden en onderbouwen wat zij zien.

Uitvoeren

De docent ziet erop toe dat leerlingen voldoende tijd krijgen (minstens 2 tot 3 minuten) om de afbeeldingen rustig te bekijken (See). Leerlingen kunnen wat notities maken en rustig nadenken (Think), en kunnen op het ILO UvA model voor Kunst Analyse kijken welke aspecten zij willen benoemen: vorm, verhaal, functie, context en/of betekenis. Nadat leerlingen tijd hebben gehad om te bekijken, mogen leerlingen om de beurt iets aandragen. Leerlingen die het met elkaar eens zijn, kunnen elkaars argumentatie mee helpen versterken. De docent kan bij een eenvoudiger niveau kiezen voor bijvoorbeeld ingaan op alleen vorm, of alleen context etc. Leerlingen leren hierdoor echter wel dat er meerder antwoorden om meerdere redenen goed kunnen zijn: dat is belangrijk om misconcepties (overschematisering) te voorkomen.

Nabespreken

- **Wat:** De docent kan de discussie onder leerlingen begeleiden. Hoe meer leerlingen in discussie gaan en argumenten geven, hoe beter de leerstof beklijft. Na afloop kan de docent bespreken met de groep, welke argumenten zwaarder wegen, en welke argumentatie de meeste aspecten bevat, het meest gelaagd is.
- **Hoe:** De docent kan er na afloop nog voor kiezen om systematisch via het ILO UvA model voor Kunst Analyse de lagen een voor een te bespreken. Maar kan er ook voor kiezen om met leerlingen te bespreken waarover zij zich verwonderen (Wonder)
- **Waarom:** Hiermee geeft de docent directe feedback op wat de leerlingen zelf ingebracht hebben als argumenten. Daardoor leren leerlingen meteen verkeerde argumenten of

verkeerde formuleringen als zodanig te zien.

Evaluatie

Criteria proces:

- Elke leerling doet individueel en actief mee en helpt anderen bij de argumentatie en formulering. Elke leerling luistert naar de inbreng door andere leerlingen.

Criteria product:

- Op basis van het ILO UvA model voor Kunst Analyse en de bijbehorende begrippenlijst, kunnen leerlingen meekijken of de antwoorden die door medeleerlingen gegeven worden kloppen.

Vervolg

Welk beeld weg? kan op verschillende manieren ingezet worden: door afbeeldingen op basis van vorm aspecten te laten vergelijken; op basis van kunstdisciplines te laten vergelijken; op basis van functie of context (kunststroming) aspecten te laten vergelijken of door afbeeldingen op basis van betekenis te laten vergelijken.

Varianten

Welk beeld weg? Modernisme, Postmodernisme en Supermodernisme

Werkmateriaal

Powerpoint en beamer met 3 afbeeldingen naast elkaar geplaatst.

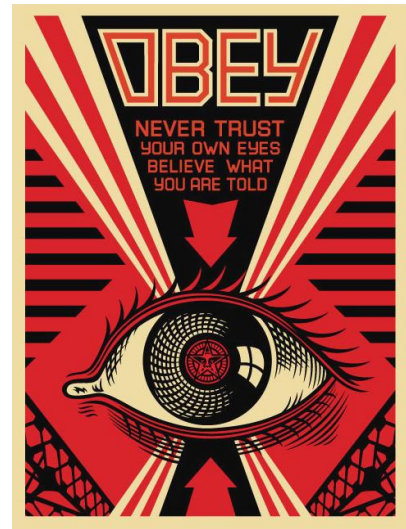
Zien-Nadenken-Verwonderen: WELK BEELD WEG?

Rodchenko - filmposter jaren 20

Kwatta reclame - jaren 60

Shepard Fairey - Obey eye - 2009

1. afbeelding 1: rodchenko - cinema eye cover tijdschrift; http://www.spd.org/what-are-you-looking-at/images/blog/rodchenko_1.gif
2. afbeelding 2: kwatta reclame; http://zilvervisies weblog.nl/photos/uncategorized/2010/03/07/kwatta_11.jpg
3. afbeelding 3: Shepard Fairey - obey eye (uit poster anti-reclame-campagne rond obey <http://obeygiant.com/prints/obey-eye>)

OVEREENKOMSTEN: Alledrie zijn het posters met daarop een oog afgebeeld, het lijken allemaal reclame posters uit de 20ste eeuw.

VERSCHILLEN: welk beeld weg en waarom?

VORM: - kleur - Rodchenko bevat meer zwart/wit/grijstinten; terwijl de andere twee helderder van kleur zijn.
- compositie - Fairey: zijn oog staat meer onderin het beeldvlak, de compositie van de andere beelden is meer gericht op de bovenste helft van het beeldvlak. - techniek - Fairey: heeft een oog grafisch vormgegeven, de andere twee zijn fotografisch vormgegeven. etc.

VERHAAL/INHOUD/IDEE/VOORSTELLING: - Voorstelling: op elk van de afbeeldingen komt een oog voor, maar op afbeelding 1 zie je nog twee figuren die ook omhoog kijken, deze voorstelling heeft dus meerdere ogen in beeld gebracht.

FUNCTIE: - Het lijkt alsof alleen kwatta een echte reclame is, doordat Rodchenko meer met propaganda posters geassocieerd wordt, maar het betreft hier een filmposter. Fairey is dus eigenlijk the odd one out, omdat hij een fictieve reclame/propaganda campagneposter gemaakt heeft.

CONTEXT: - beeldtaal - Kwatta heeft een typerende jaren 60 reclame-beeldtaal, met geometrische vlakken en heldere kleuren (waaronder lichtblauw en lichtgeel); de andere twee hebben een typerende beeldtaal die bij de russische propaganda-beeldtaal past. Tijd: Rodchenko en kwatta: twintigste eeuw; Fairey eenentwintigste eeuw.

BETEKENIS: - Fairey maakt geen echte reclame, maar fictieve reclame die lijkt op propaganda: hij waarschuwt voor je eigen ogen, die je kunnen bedriegen. Rodchenko en Kwatta maken beide wel reclame voor film en voor chocolade. Aan de andere kant kun je ook Kwatta als the odd one out zien, omdat Rodchenko en Fairey beiden de propaganda beeldtaal hanteren voor een ideële reclame gericht op kijken/waarnemen.

Zien-Nadenken-Verwonderen: **WELK BEELD WEG?**

In dit voorbeeld staat het aspect **CONTEXT** - 20ste eeuwse kunststromingen: Modernisme, Postmodernisme en Supermodernisme centraal. Leerlingen moeten de afbeeldingen in de juiste volgorde plaatsen en daarbij onderbouwen waarom een afbeelding wel en niet bij een stroming hoort.

1. afbeelding 1: Herzog & de Meuron - Eberswalde bibliotheek - supermodernisme (volgens Hans Ibelings) <http://www.flickr.com/photos/evandagan/3804119201/>
2. afbeelding 2: Frank Gehry - Rasin gebouw <http://picasaweb.google.com/lh/photo/8u8XVfnWXGqL-qHtdpyHw>
3. afbeelding 3: Mies van der Rohe - Seagram building - <http://www.life.com/image/50701870>

t.a.v. afbeelding 1: Supermodernisme is volgens Ibelings een synthese tussen modernisme en postmodernisme.